

Heemkundekring De Drie Heerlijkheden

Achtmaal
Klein Zundert
Rijsbergen
Wernhout
Zundert

NIEUWSBRIEF

Secretariaat/redactie nieuwsbrief: Twan van Duijnhoven,
Oranjestraat 46, 4891 XP Rijsbergen, 076-596 8240
e-mail: dedrieheerlijkheden@gmail.com, www.dedrieheerlijkheden.nl

Negentiende jaargang, nummer 7, augustus 2020

Voortgang eigen ruimte Heemkundekring in De Karkooi

Prijsvraag

In onze vorige nieuwsbrief hebben wij u geïnformeerd over de stand van zaken ten aanzien van onze ruimte in De Karkooi. Ook hebben we toen een prijsvraag uitgeschreven voor een naam van onze ruimte. Deze prijsvraag willen we even in de koelkast zetten. Dit omdat Stichting Boerendag ook bezig is met de naamgeving van het gebouw. De Karkooi dekt namelijk niet meer hetgeen het gebouw nu is geworden. En een eventuele nieuwe naam van het gebouw kan ook een invloed hebben op een nieuwe naam voor onze ruimte. Alle inzendingen zijn bij het secretariaat bekend en daar blijven ze ook. Eerdere inzenders mogen straks ook met nieuwe voorstellen komen. Wanneer de nieuwe naam voor De Karkooi bekend is, berichten wij u nader over de prijsvraag.

Voortgang

Maar wat is er nu de afgelopen maanden gebeurd. Heel veel, dank zij de hulp van een aantal van onze leden. Piet Maas, André van der Kloot, José Buiks, maar vooral Kees Lieshout en Toon van den Berg hebben ontzettend veel werk verzet. Wat eerst een kale ruimte was van 8 x 8 meter is nu getransformeerd in een archief van 1,5 x 8 meter en een "werk/vergaderruimte" van 6,5 x 8 meter. En daarbij zijn nagenoeg alle spullen die zo her en der opgeslagen lagen (het meeste bij Toon van den Berg) verhuisd en hebben voor een groot gedeelte een plekje gekregen in het archief. En alle meubels die wij als Heemkundekring geschonken hebben gekregen van het project Wind-A16 zijn in de ruimte geplaatst. Top werk verricht.

Foto links: de verhuisde spullen staan klaar om verwerkt te worden; Foto midden boven: Kees Lieshout denkt "Hoe krijgen we dit allemaal op z'n plek?"; Foto rechts: Toon van den Berg in het ingerichte en ingeruimde archief; Foto midden onder: een overzicht van de werk/vergaderruimte.

De komende tijd zal besteed worden aan de verdere inrichting en aankleding van de werk/vergaderruimte. Immers een groot gedeelte van de boeken en historische stukken zijn nog niet nader verwerkt. Ook de ICT (computers, schermen, scanners, printers) zal de komende tijd verder uitgezocht worden. Nog voldoende werk te verrichten.

Nationaal Militair Museum verheugd over schenking films van de Heemkundekring *Bijdrage van José Buiks-Hendrickx*

Jos van Kuijck, lid van de heemkundekring, was in 2005 in het bezit gekomen van een aantal films over het verblijf van het Koninklijk Nederlandsch-Indisch Leger (KNIL) in de Nederlandse kolonie Indonesië. De 8 en 16 mm. films waren gemaakt door majoor Andries van Dijk. Van Dijk was gestationeerd in Bandoeng en belast met het vastleggen van beeldmateriaal van KNIL activiteiten. Na zijn militaire loopbaan liet het echtpaar Van Dijk in 1961 een woning bouwen aan de Tiggeltsebergstraat te Rijsbergen. Van Dijk overleed in 1977, zijn echtgenote Jo Manders in 1982. Het echtpaar had geen kinderen en lieten hun bezittingen na aan Christel van Dijk.

Heemkundekring De Drie Heerlijkheden

Achtmaal
Klein Zundert
Rijsbergen
Wernhout
Zundert

NIEUWSBRIEF

Secretariaat/redactie nieuwsbrief: Twan van Duijnhoven,
Oranjestraat 46, 4891 XP Rijsbergen, 076-596 8240
e-mail: dedrieheerlijkheden@gmail.com, www.dedrieheerlijkheden.nl

Negentiende jaargang, nummer 7, augustus 2020

Christel had echter geen verwantschap met het echtpaar Van Dijk. De echtgenote van majoor van Dijk had Christel leren kennen tijdens hun verblijf in het Jappenkamp.

Na hun terugkeer in Nederland heeft men contact blijven houden. Onder de bezittingen Van Dijk bevonden zich ook 48 films over hun tijd in Indonesië.

Christel was zich bewust van de waarde van de films. Zij gaf de films aan Jos en Willy van Kuijck zodat ze bewaard zouden blijven. Jos ging te rade bij de heemkundekring, wat hiermee te doen?

Een poging om de films te bekijken was niet mogelijk omdat er geen apparatuur voor beschikbaar was. Kees Lieshout opperde om de films te schenken aan het Nationaal Militair Museum (NMM).

Op 21 november 2018 bracht een delegatie van de heemkundekring, twee kisten met films naar Soesterberg, waarvan later een schenkingsoverkomst werd getekend.

Foto: V.l.n.r.: Toon van den Berg, Jos van Kuijck en Kees Lieshout tijdens de overdracht van de films aan het Nationaal Militair Museum

Nadat deskundigen van het museum een eerste indruk over de films hadden gemaakt, kwam men tot de conclusie dat het zeer interessant materiaal was. Het was de moeite waard om de films te laten digitaliseren. Door een extern deskundig bedrijf is een eerste screening gedaan. Van de 48 films bleken een aantal in een slechte conditie te verkeren. Deze films bleken zo verzuurd en vervormd te zijn dat digitalisering onmogelijk was. De rest was goed te repareren en te bewerken voor digitaliseren. Na bijna twee jaar liet NMM weten dat we het resultaat konden komen bekijken. Vanuit de 48 films zijn 42 onderwerpen goed in beeld gebracht.

Foto links: Jos van Kuijck, Foto rechts: Delegatie voor het beeld waar in het midden Andries van Dijk is te zien. Iemand van de delegatie herkende hem.

Op 2 juli is een delegatie van de kring naar Soesterberg af gereisd om een deel van de films te bekijken. We werden ontvangen door de conservator Louis Sloos, projectleidster Annet Ruseler en studiezaalbeheerder Tristan Broos. Na enige uitleg aangaande de onderwerpen konden we een selectie maken uit de films die we wilden bekijken. De keuze was: het leven van de KNIL in Bandoeng, het vrouwenleger van de KNIL, de begrafenis van generaal Spoor en de opleiding van de rode baret voor parachute springen. Allen waren zeer de moeite waard en de kwaliteit van de 80 jarige oude films was goed. Echte gevechtshandelingen waren niet op de films te zien.

Heemkundekring De Drie Heerlijkheden

Achtmaal
Klein Zundert
Rijsbergen
Wernhout
Zundert

NIEUWSBRIEF

Secretariaat/redactie nieuwsbrief: Twan van Duijnhoven,
Oranjestraat 46, 4891 XP Rijsbergen, 076-596 8240
e-mail: dedrieheerlijkheden@gmail.com, www.dedrieheerlijkheden.nl

Negentiende jaargang, nummer 7, augustus 2020

De behoorlijke investering van het NMM was goed besteed. Allen hadden een goed gevoel bij de schenking, de films horen daar gewoon thuis en waar de beelden voor het nageslacht bewaard blijven. Daarna bezochten we het prachtige, indrukwekkende museum, waar naast de vaste opstelling, wisselende goede thematentoonstellingen te zien zijn. Geopperd werd om een reis voor de leden en de vrienden van het Militair museum te Achtmaal te organiseren naar dit prachtige maar vooral informatieve museum. Wordt vervolgd.

Vervolgactiviteiten heruitgave boek van Henri van der Hoeven

Door het richtlijnen na de uitbraak van het corona-virus is het grote weekendprogramma van 13,14 en 15 maart 2020 afgelast. De komende tijd zullen een aantal van de geplande activiteiten toch nog uitgevoerd worden, zij het misschien in een wat afgeslankte vorm.

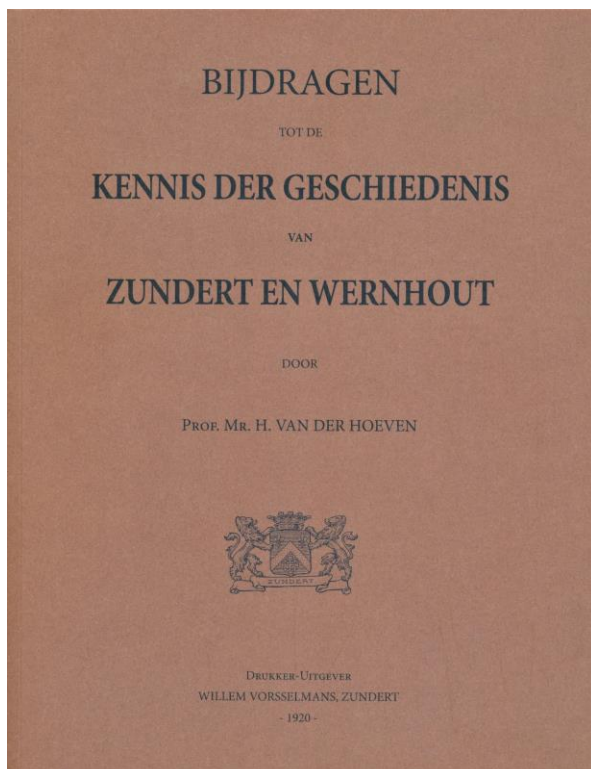
Presentatie boek

Op vrijdag 14 augustus wordt in het café In den Anker het boek overhandigd door Wim Vorsselmans aan Pieter van der Hoeven, die vervolgens deze overhandigd aan gedeputeerde Wil van Pinxteren en aan burgemeester Joyce Vermue. Tevens wordt voor een klein gezelschap het boek door Karel Leenders gepresenteerd. Tijdens deze kleine bijeenkomst kunnen alleen de direct betrokkenen en de leden van de familie Van der Hoeven aanwezig zijn. In een later stadium zal een lezing door Karel Leenders plaatsvinden voor leden van Heemkundekring De Drie Heerlijkheden en andere geïnteresseerden over het boek "Bijdragen tot de kennis der geschiedenis van Zundert en Wernhout". Hiervoor is het wel nodig dat de richtlijnen omtrent het corona-virus dit toelaten.

Tentoonstelling over het ontstaan van het boek 'Bijdragen tot de kennis der geschiedenis van Zundert en Wernhout' door prof. Mr. H. van der Hoeven, uitgave 1920

De tentoonstelling is te zien vanaf 19 augustus tot en met 6 september 2020 in de Van Goghkamer van het Van Goghuis, Markt 26-27 te Zundert

Aan de hand van het bronnenmateriaal maken we een reconstructie van het onderzoek van Henri van der Hoeven. We gaan dieper in op de betekenis die het boek had en nog steeds heeft. We laten zien welk deel van zijn verhaal in de loop der tijd door nieuw onderzoek duidelijk is achterhaald en welk deel daarentegen ook vandaag de dag nog relevant is. Van der Hoeven werd alomtorens genoemd om zijn heldere uitleg van het ingewikkelde bestuurlijke- en juridische apparaat in de middeleeuwen. In hoeverre speelt deze kennis nog een rol?

Het boek is opgedragen aan Koningin Wilhelmina, Vrouwe van Zundert en van Wernhout. Het Koninklijk Huisarchief liet ons weten dat Hare Majesteit het eerste exemplaar op 22 december 1919 heeft ontvangen. Op 24 december is aan Van der Hoeven een bedankbrief gestuurd. Hierna heeft Van der Hoeven het boek verstuurd naar o.a. universiteitsbibliotheken, de pers, collega's en vrienden. Dat leverde een interessante stroom aan recensies op waarvan een selectie te zien zal zijn op de expositie.

In de expositie wordt ingegaan op de bronnen die Van der Hoeven heeft gebruikt, de reacties op het boek, de wijze waarop het boek later zelf ook weer een bron was voor anderen en het contract tussen de drukker Vorsselmans en Van der Hoeven. Dit alles wordt opgeleukt met soms originele documenten en soms met scans van originele documenten. Ook zijn er diverse foto's te bezichtigen.

Een van de hoogtepunten van de tentoonstelling is het exemplaar welke destijds is opgestuurd naar Koningin Wilhelmina. Dit boek is tijdelijk is bruikleen ontvangen van het Koninklijk Huisarchief en is een speciaal exemplaar. De kaft heeft een goudopdruk. Daarnaast is het boek voorzien van vergulde randen, ook wel "goud op snee" genoemd. Verder heeft het een gemarmerd schutblad en is het boek ook leer gebonden.

Openingstijden van de Van Goghkamer zijn de normale openingstijden van het Van Goghuis. Iedereen is van harte welkom, kopers van de herdruk van het boek hebben gratis toegang tot de tentoonstelling.

Heemkundekring De Drie Heerlijkheden

Achtmaal
Klein Zundert
Rijsbergen
Wernhout
Zundert

NIEUWSBRIEF

Secretariaat/redactie nieuwsbrief: Twan van Duijnhoven,
Oranjestraat 46, 4891 XP Rijsbergen, 076-596 8240
e-mail: dedrieheerlijkheden@gmail.com, www.dedrieheerlijkheden.nl

Negentiende jaargang, nummer 7, augustus 2020

Gemeentekoning verschiëting

In het boek werd ook een uitgebreid schrijven gewijd aan de schuttersgilden. Vandaar dat binnen het programma een dag opgenomen was waarbij de vier nog bestaande gilden van onze gemeente zichzelf zouden presenteren. Dit door het organiseren van demonstraties, een tentoonstelling en een zeer bijzondere en unieke schietwedstrijd: "de gemeentekoning-verschiëting". Ook deze activiteit kon helaas niet doorgaan. En vanwege de daaropvolgende richtlijnen vanuit de overheid, was het niet meer mogelijk om deze activiteit dit jaar te laten plaatsvinden. De vier nog actieve gilden van onze gemeenten zijn echter nog zeer enthousiast over het ontstane idee van de gemeentekoning-verschiëting. Zij zullen dan ook alles in het werk stellen om in 2021 deze alsnog te laten plaatsvinden. Hoe en wanneer is gezien de status van het corona-virus nog niet bekend. Wij houden u hiervan op de hoogte.

Afgelasting vrijwilligersdag 2020

Het is de gewoonte van de Heemkundekring om elke twee jaar een dag te organiseren voor onze vrijwilligers om ze te bedanken voor hun inzet de afgelopen jaren. Dit jaar hadden we een uitstapje gepland naar de heemkundekring Amalia van Solms te Baarle-Nassau. Daar zouden naast uitleg over hun heemkundekring en de relatie tussen Baarle-Nassau en Zundert, een rondwandeling krijgen door het dorp. Gepland op zaterdag 8 augustus, maar door de aanscherping van zowel de richtlijnen in België als in Nederland, hebben we dit helaas moeten annuleren. Onze vrijwilligers houden dit uitstapje goeod.

Dorpspompen

In het vroegere straatbeeld waren ze niet weg te denken en ook onmisbaar, de dorpspompen. Elk dorp had er een of meerdere. Immers zonder water geen leven. José Buiks-Hendrickx heeft de afgelopen jaren onderzoek gedaan naar de diverse dorpspompen die in de vijf dorpen van de gemeente Zundert hebben gestaan. Op verzoek van de gemeente Zundert heeft José een tekst gemaakt voor op de dorpspomp op de Markt in Zundert. Een mooi initiatief van de gemeente dat zij de waarde van dorpspompen weten te waarderen. Binnen de gemeente Zundert zijn op dit moment nog vier dorpspompen aanwezig.

De resultaten van het onderzoek van José komen in een van de toekomstige edities van onze halfjaarlijkse uitgave "Het Land aan de Breede Aa".

De tekst op de dorpspomp op de Markt in Zundert is als volgt:

"Water is de eerste levensbehoefte voor mens en dier. Zonder water kan men niet leven.

Vanaf 1786 stond op de markt voor het oude raadshuis een dorpsput. Rond 1850 werd de dorpsput vervangen door een natuurstenen dorpspomp. Deze werd midden op het plein voor het raadshuis geplaatst. De dorpspomp was de eerste nutsvoorziening in Zundert. Een ontmoetingsplaats voor bewoners waar ook de was werd gedaan. Omstreeks 1903 werd er een muziekkiosk op het plein geplaatst. De pomp verloor zijn prominente plaats en verplaatste naar de linkerkant van het plein. Met de komst van de waterleiding – in 1950 – werd de pomp buiten gebruik gesteld.

In 2019 kreeg de pomp weer een prominente plaats op het plein. Sindsdien kan uit de dorpspomp drinkwater getapt worden. De dorpspomp is een gemeentelijk monument.

Uit: Dorpspompen binnen de gemeente Zundert, José Buiks-Hendrickx. Heemkundekring De Drie Heerlijkheden"

Foto boven: plein voor het gemeentehuis in Zundert met links de dorpspomp; Foto midden links: dorpspomp op Poteind; Foto midden rechts: dorpspomp op het Jan Koekenplein te Klein Zundert; Foto onder: dorpspomp op het plein in Rijsbergen.